



PLM kirjaajat

1. VM:n lausuntopyyntö 8.4.2020 henkilötunnuksen uudistamista koskevan työryhmän loppuraportista
2. Pääesikunnan lausunto AP1366 28.1.2019 henkilötunnuksen uudistamista koskevan työryhmän väliraportista

## PÄÄESIKUNNAN LAUSUNTO HENKILÖTUNNUSTEN UUDISTAMISTYÖRYHMÄN LOPPURAPORTISTA

### 1 Lausuntopyyntö ja lausunto

Valtiovarainministeriö on 1. viiteasiakirjalla pyytänyt pääesikunnalta lausuntoa henkilötunnuksen uudistamista koskevan työryhmän loppuraportista. Hallinnonalalla sovitun toimintatavan mukaisesti pääesikunnan lausunto annetaan puolustusministeriölle.

Pääesikunnan oikeudellinen osasto on tutustunut henkilötunnuksen uudistamista koskevan työryhmän loppuraporttiin esitysluonnoksineen ja liitteineen ja on varannut mahdollisuuden lausua asiassa pääesikunnan henkilöstö-, johtamisjärjestelmä-, suunnittelu-, koulutus-, tiedustelu- ja operatiiviselle osastolle, joista kaikki muut kuin henkilöstöosasto antoivat lausuntonsa. Pääesikunta lausuu otsikon mukaisesta asiasta seuraavan.

### 2 Pääesikunnan aiempi lausunto asiassa

Pääesikunta toteaa lausuneensa tämän asian aiemmassa käsittelyssä henkilötunnuksen uudistamista koskevan työryhmän väliraportista 2. viiteasiakirjalla AP1366, missä on tuotu esille lähes samat asiat, kuin jäljempänä tässä lausunnossa. Koska nyt lausunnon kohteena olevassa loppuraportissa ei ole otettu huomioon Puolustusvoimien näkemyksiä, pääesikunta pyytää puolustusministeriötä omassa lausunnossaan kiinnittävän valtiovarainministeriön huomiota jäljempänä lausuttuun.

### 3 Henkilötunnuksen muuttamisesta

Pääesikunta toteaa, että loppuraportissa on esitelty vaihtoehdot ja suositukset muutoksille kattavasti, muttei kuitenkaan yksiselitteisesti. (Loppuraportin Liite 4, vaiheet 1 ja 2, useita ratkaisuvaihtoehtoja.) Lisäksi loppuraportista käy ilmi työryhmän ajan loppuminen ja tehtävänannon

muuttuminen kesken kauden, sekä esitetään tarve jatkosuunnittelulle. Pääesikunnan mielestä edellä mainitut asiat herättävät kysymyksen ***pitäisikö perustelutyötä jatkaa ennen kustannuksiltaan merkittävää uudistusta pääosin toimivaan järjestelmään.*** Käytännössä Puolustusvoimien resurssien käytön tai asevelvollisuusjärjestelmän näkökulmasta nykymallisen henkilötunnuksen muuttamisesta ei välttämättä saada mitään hyötyjä. ***Tarkennettua tietoa*** Puolustusvoimat tarvitsee mahdollisesta HETU-uudistuksen vaiheistuksesta sekä kuvaukset tietorakenteista ja näihin liittyvistä rajapinnoista. E erityisen tärkeää tieto on Puolustusvoimien käynnissä olevien tietojärjestelmähankkeiden näkökulmasta.

Asevelvollisuuslain 2 §:n mukaan jokainen miespuolinen Suomen kansalainen on asevelvollinen. Laista johtuen henkilön sukupuoli on Puolustusvoimien toiminnalle kriittinen tieto ja se on pystyttävä luotettavalla tavalla (mies/nainen/muun sukupuolinen) tunnistamaan. Henkilötunnuksen sukupuolisidonnaisuus on helpottanut kutsuntajärjestelmää, mutta ilman sitä pystytään varmasti täyttämään kutsuntojen lakisääteiset vaatimukset. Ennen sukupuolineutraaliin henkilötunnukseen siirtymistä, täytyy luotettava vaihtoehtoinen sukupuolentunnistusjärjestelmä olla ratkaistuna. Pääesikunta toteaa, että tunnuslevyissä ei ole merkitystä yksilöivän tunnuksen muodosta.

Periaatteessa henkilötunnuksen muuttaminen sukupuolineutraaliksi voisi olla Puolustusvoimien tietojärjestelmien kannalta positiivinen asia, koska se selkeyttäisi henkilöä koskevien tietojen rakennetta. Tietosuojan kannalta on parempi, että tiedot eritellään omiin alkioihinsa, jolloin yhden tietueen luovuttaminen tai siirtäminen ei paljasta useita ominaisuuksia henkilöstä.

Pääesikunta tähdentää, että henkilötunnusuudistuksen lopputuloksesta huolimatta, ***pitää uudistustyö ottaa huomioon Puolustusvoimien uusien tietojärjestelmien suunnitteluissa ja hankinnoissa, sekä olemassa olevia järjestelmiä päivitettäessä.***

Pääesikunta katsoo, että yksilöiden näkökulmasta henkilötunnuksen ***uudistamisella tulisi saada aikaan merkittävä parannus identiteettivarkauksien estämiseksi ja edelleen identiteettivarkauksien vaikutusten minimoimiseksi.***

***Tosiasiallisesti Puolustusvoimien kannalta on välttämätöntä jatkossakin tunnistaa asevelvollisuuslain (1438/2007) ja lain naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta (194/1995) tarkoittamat asevelvolliset miehet ja vapaaehtoisena asepalveluksen suorittavat naiset.*** Pääesikunta kiinnittää huomiota siihen, että väestötietojärjestelmästä asevelvollisrekisteriin tuotettavat henkilön syntymäaika, ikä ja sukupuoli ovat jatkossakin välttämättömiä tietoja puolustusvoimien laki-

säateisten tehtävien toteuttamiseksi. Väestötietojärjestelmästä on saatava puolustusvoimien käyttämään järjestelmään edellä mainitut tiedot henkilön yksilöivän tunnusteen lisäksi riippumatta siitä, minkälaiseksi se muotoutuukaan. Tietojärjestelmiin on määriteltävä ja rakennettava yhteensopivat tietokentät sekä tiedonsiirron liittymät.

#### **4 Säädosmuutostarpeiden kartoitus**

Pääesikunta kiinnittää huomiota edellisessä kappaleessa todetun johdosta siihen, että on varauduttava tekemään tarvittavat säädosmuutokset henkilötunnusta säätelevän lainsäädännön ja asevelvollisuuslain lisäksi ainakin henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annettuun lakiin (332/2019) sekä lakiin Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä (1156/2019).

#### **5 Muutosten kustannusvaikutukset**

Pääesikunta katsoo, että henkilötunnuksen uudistamisesta aiheutuu Puolustusvoimien käyttöön räätälöityjen tietojärjestelmien sekä ohjelmistojen ja mahdollisten valmisohjelmistojen päivityskuluja. Mahdollisen henkilötunnusuudistuksen jälkeen henkilön yksilöivä tunnus on tunnuslevyihin merkittävä tunnistetieto, jonka perusteella tietojärjestelmästä on haettava tieto varsinaisesta henkilöllisyydestä. Kustannusvaikutusten merkittävyyttä lisää taloudellinen kokonaistilanne, jossa vaikuttavat COVID-19 pandemian aiheuttamat kustannusvaikutukset Suomen taloudelle.

Muutokset suomalaisiin henkilötunnuksiin aiheuttavat suuria ja mahdollisesti kustannuksiltaan merkittäviä muutoksia Puolustusvoimien henkilötietoja sisältäviin tietojärjestelmiin. Arviota muutosten kustannusvaikutuksista ei kuitenkaan ole mahdollista esittää valmistelun tässä vaiheessa.

#### **6 Lisätiedot**

Asian valmistelija ja yhteyshenkilö pääesikunnassa on ylitarkastaja Juhani Parkkari, joka antaa asiassa lisätietoja.

Pääesikunnan päällikkö  
Kenraaliluutnantti

Eero Pyötsiä

Puolustusvoimien asessori  
Varatuomari, OTL

Tuija Sundberg

LIITTEET

JAKELU

TIEDOKSI

PE OPOS  
PE SUUNNOS  
PE JOJÄOS  
PE KOULOS  
PE TIEDOS

Christel Hägglund, Pääesikunta Oikeudellinen osasto